

vati vse, kar je pri nas lenega in velikega, da se pokažemo s skupnim bogatstvom pred svetom. Na temelju svojih pridobitev pa bomo skupno ustvarjali

napreji. Vsemu svojemu bodočemu delu pa dajmo enoten znak, ki nai bo pred vsem svetom za nas značilen.

Vlado Klemenčič.

Splošne vesti.

— Za kaj se je vršila borba na pokrajinski skupščini v Celju? Boi nazorov: za idejo stanovske skupnosti in proti ideji stanovske razdvojenosti. — Boi za novo ideologijo učiteljskega stanu. Živimo v dobi silnega ustvarjanja in zaradi tega silne neenakosti in smo obnem na vrhuncu razdobja idej — smo v dobi borbe starih načel z novimi.

Ne mislim tega samo v naši organizaciji temveč je ta zgodovinska nučnost last vsega civiliziranega sveta, in se je ta nučnost izvanredno poostрила po svetovni vojni, ki je bila ravno vzrok razpadanja idej ki so hotele še enkrat zažareti. In baš to jih je zaneslo v borbo z novo idejo enakosti in bratstva, ki je pričela osvajat svet, narode, njih poedince. Takih boji idej so nenosredni činitelji, ki jih splošno opažamo v zgodovini, ki ravnotako srva tudi nenosredno vplivajo na one, ki jih pritegnejo v boji Stare ideje, ki postanejo v takih slučajih za uspešen boji nezmožne, se prične izkristalizirati in tako se bo na primer ideja nacionalizma morala tekom vekov kompromisno spoiliti v idejo človečanske skupnosti, ki bo ustvarila kulturno in srčno enakost med narodi, ki se grizejo med seboj. Narodi se bodo v tem boju oiačili v kulturnem pravcu, narodnost bo vse drugače vzvišen pojem kakor je danes, ker se bo spopolnil v lastnem, stoečem notranjem sistemu.

Vsa ta fuzija je tako počasna in vztrajna ter točna, da niti ne moremo trditi, če preidem sedaj na našo organizacijo, da je sad takih idej v naši ali pa v kakih drugi organizaciji zamisek posameznika, četudi je ta posameznik mogoče avtor svojega nekako v asimilaciji se nahajajočega čutenja, ki so mu za vdahnile okoliščine in na ves milie duhovne evolucije naprednega človeškega hotenja.

Nam se zdi ta ideja, ki jo sprejemamo zaenkrat samo v naš organizatorični sestavi, malikna. Toda če pomislimo, da je to pri nas že proti vplivom raznih nazorov, ki so škodljivi naši borbi za obstanek, je to vendar ogromen napredek naših vrst!

In ker smo izločili iz naših vrst politične stranke, ki so samo paraziti na telesu narodovem in tudi poimni narodnosti, ki za samo v svoje svrhe zlorabljajo ker smo se zavedli škodljivosti takega delovanja, smo postali borci splošnega pokreta o enakosti in bratstvu. Postali smo stan kot tak in smelo trdim, da smo s tem tudi v narodnostnem oziru, če se za kulturno pomislimo, več združili, kakor razbili kar nam očitalo.

Razmahnilo smo se v širok objem, ki priznava samo brate po stanu, ne pa politični pripadnosti. Postavili smo se na stališče zvoli samo stanovske organizacije, v kateri nai bodo združeni vsi učitelji tudi vsi državni nameščenci, na nai si bodo to demokrati, klerikalci, socialisti itd.

Vsak učitelj je državni uradnik in kot tak je prispeval na ustavo, ki že itak vsebuje v sebi narodno in državno edinstvo. Pokoravati se mora ukrepom vlade, ki nai noide pravo pot, da se narodno in državno edinstvo čuva. Ne naldem

nučnosti, da bi bila to ravno naša naloga še posebej kie opravičena, ki jo že itak kot učitelji vršimo.

V francoskem učiteljskem Udrženju so vključeni vsi od nacionalcev na do komunistov, od katolikov do ateistov, na jim niti na um ne pride, da bi se notom svoje organizacije ekstremno izpostavljali nalogam, ki so kot službena dolžnost sama no sebi imevna.

Če pa se bom kot uradnik v tem oziru prerešil — bom sam zase odgovarjal in sam nosil krivdo!

H koncu omenja še tole: »Da je prišlo na skupščini do neljubih incidentov je jasno. To se v takih slučajih ne da preprečiti. Kar poglejmo v naš parlament, kjer je zbran cvet naroda, kako se grizejo in »blatijo«! Ne bodimo vendar tako domišljivi! Ravno učitelji bi moral biti v vseh ozirih popolnost sama. Sai smo tudi mi ljudie in marsikdar se ne moremo brzdati, da ne bi s to ali ono nerodnostjo dali doška svojim čustvom.

Trditev, da je ves deklaracijski boji naperjen proti tov. Jelencu in sploh staremu vodstvu, je neutemeljena. Vsaka nova ideja zahteva žrtve in boji nazorov je krut. Odnehaš in si prisvojiš nove — ali ostaneš zvest starim idejam in propadaš. Če gre v novo smer pretežnost mase.

Veliko se je govorilo, češ, kaj bo, če se združimo s Slomškariji, z onimi, ki smo se baie smrtno sovražili in v resnici drug drugemu imamo konali. Jaz in vsi, ki so mojih misli, jih bomo no bratovsko sprejeli. Ne bomo jih vrašali kaj so — od sedaj napreji bomo samo tovariši! Bodi ti ono, jaz pa sem to — toda oha imava iste cilie — **oba sva učitelja!** Če pa jih je kai slabih, si kar priznajmo: Tudi v nas jih je. Toda ti niso v principu več tovariši, temveč so oinoi tvor na stanovskem telesu, ki va bomo sproti izžrali.

Mi smo se izčistili, Slomškova zveza bo prenehala in samo ena stanovska organizacija nas bo družila in ščitila. Ena družina bomo in v ta namen smo vsi delegati krškega sreza glasovali za deklaracijo s trdno vero v holišo bodočnost!

(Iz poročila Toneta Seliskar'a o pokrajinski skupščini v Celju pri Krškem učiteljskem društvu).

— Ali je res nadel uzled naše organizacije? »Poštni Glasnik« piše: V pravcu osamosvojitve državnih uslužbencev je storil prvi korak stan, ki je bil nai bolji globoko pozveznien v politično blato. To so jugoslovenski učitelji! Dobesedno pravi: »Kakor ni noben oreh tako velik, da bi ne bila milost božja še večia, tako se je ta stan, ki je bil od vseh stanov državnih uslužbencev nai boljšie v svojini, naiorei in naiviše dvignil. Seveda ne vsi in vseh pri nobenem pokretu treba ni.« — Da ne ostane samo pri besedah, je storila Zveza poštnih organizacij za Slovenijo prvi korak. Povabila je moralno in številčno nai močnejši slovenski organizaciji državnih nameščencev, to je Udrženje jugoslovenskih narodnih železničariev in Udrženje jugoslovenskih učiteliev na skupni sestanek, da

dado voditelji imenovanih treh udrženj, ki zastopajo dve tretini državnih nameščencev v Sloveniji, pravce bodočemu udeistvovanju državnih uslužbencev in njihovih organizacij. Ker tako ne more in ne sme dalje iti, nai se vsa staro in življenja nezmožno likvidira, na ustvari nova fronta. Ali in kakšne sadove prinese ta akcija, nokaže nai bližia bodočnost.

— Izpremembe v šolskem nadzorstvu. Sreski šolski referent, poverjenik UJU Andrej Skuli je odložil mesto sreskega šolskega nadzornika za ljubliansko okolico in je imenovan za oblastnega šolskega nadzornika za šolske vrtove katero mesto je zavzemal pred imenovanjem za sreskega šolskega referenta. Izprememba se je izvršila, da se očuva službeno razmerje napram članstvu, zaradi organizacijskega položaja, ki ga je zavzel tov. Andrej Skuli ob izvolitvi za poverjenika UJU.

— Učiteljska društva naprošamo, da nam takoi javijo novo vstopivše člane, da jim zamoremo pravčasno in redno dostaviti liste. Istočasno ponovno prosimo za članske izkaze, ker toliko časa, dokler teh nimamo — ne more biti pravcega reda pri ekspediciiji listov. Manjkajo nam tudi mesečne prijave članstva. Te prijave so za uravo velike važnosti in ako hočeio društva imeti red v svojih računih s poverjeništvom — nam morajo te redno no danih navodilih izpolniti in donoslati. V nasprotnem slučaju odklanja poverjeništvu glade eventualnega nerada v medsebojnih računih vsako odgovornost. Obracun se napravi lahko poljubno. Kdor pa izpremeni svoj naslov, nai nam to takoi javi potom dopisnice, da mu dostavimo liste na novi naslov. — Upravnik.

— Odlikovanja. Prilikom jubileja Glavnega Prosvetnega Saveza v Beogradu so bili odlikovani njegri člani prof. ljublianske univerze dr. Karl Oswald in direktor gimnazije dr. Josip Tomišček z redom Sv. Save III. razreda in šolski upraviteli tov. Ivan Štrukeli z redom Sv. Save IV. razreda.

— Umetniška razstava. Pod gornjim naslovom prinaša »Prager Presse« obširnejše poročilo o razstavi »Kluba mladih« umetniškega društva iz Slovenije, ki je razstavil svoja dela v Pravi v prostorih »Umčlecka Beseda«. V prvi vrsti se zavzema za brata Kralia, katerih umetnost označuje kot ekspresionizem. Njihovo ustvarjanje je subjektivno in njihova moč leži v popolnoma osebnem preobražanju realnih oblik, barve na so za moč izražanja popolnoma subjektivno sestavljene. Povdaria, da se udeistvuieta kot slikarja in grafika ter se bavita tudi s plastiko. Tudi brata Vidmaria omenja kot dobra sodobna umetnika, ki sta sicer mani izrazita kot brata Kralia, vendar hodita no lastni poti, ki iu vodi bližie do realnosti. Njune portrete in pokrajinske slike prišteva k nai boljšim od razstavljenih slik. Nadalje omenja še F. Stiplovška, Piona, Frana Zunana, Jakaca in Napotnika. Na koncu dostavlja, da nai bi tudi drugi sledili zori navedenim.

— Zborovanje ljublianskega učiteljskega društva. Nameravano celodnevno zborovanje, ki bi se imelo no prvotnem sklenju vršiti dne 20. t. m., se zaradi zaposlenosti referenta tov. Breganta, ki bo predaval o »delovni šoli«, preloži na december. — Tainik.

— Kratko in zelo lahko izgrico za Miklavža vsebuje ravnokar izišli kalendarček »Kraljevič Marko« za leto 1927. Doda se le še par drugih točk: deklamacija, petje ali telovadni nastop, na je vzpored za Miklavževo prireditev popoln.

— Himen. Poročil se je dne 13. t. m. tov. Ivo Pavlič, šolski upraviteli na Kobilju s tovarišico Albino Goleževo, učitelico istotam. Bilo srečno!

— Nov ročni zemljevid Ljubljanske in Mariborske oblasti in obmejega slovenskega ozemlja v merilu 1:65.000, risal Slavoj Dimnik, tisk in litografija Mariborske tiskarne, je izšel te dni v založbi društva Učiteljski dom v Mariboru. Zemljevid nam prikazuje celotno slovensko ozemlje v osmerobarvenih plastičnih osonjavih, je prvi v tej maniri izvršeni ročni zemljevid naše slovenske domovine, brezdvomno najboljši zemljevid in tehnična izvršitev domačega podjetja. Ta zemljevid je prepotreben ne samo kot učni pripomoček za pouk domoznanstva na vseh šolah, ampak tudi vsakemu Slovincu, da se seznaní s svojo domovino. Zemljevid obsega ozemlje na zapadu od Tilmenta do skrajno vzhodne točke Medjimurja, na severu od St. Gotharda do naijužnejše točke otoka Krka ter ima označeno poleg pravilne državne meje in oblastnih meja, tudi slovensko narodnostno mejo izven okrilja naše kraljevine, kar je na tej karti prvič zaznamovano in zelo poučno. Zemljevid se dobi v vseh knjigarnah in stane v podrobni prodaji 8 Din komad, za šole, ki naroče skupno pri založništvi znižana cena 6 Din komad.

— Magus. V števi 7. »Učiteljskega Tovariša« z dne 23. septembra 1926 objavljeno prospekt za slikomet »Magus«, ki stane samo 360 Din, popravljam o v toliko, da se je obrniti vrede nabave omenjenega učila na v. Oskaria Paulmichla, učitelja v Grazu, Münzgrabenstrasse 90.

— Usposobljenostni in dopolnilni izpiti za osnovne šole so se vršili v jesenskem terminu 1926 na mariborskem državnem učiteljskem od 3.—12. novembra. Pričlasilo se je k izpitu 54 kandidatov oziroma kandidatini. K izpitu niso prišli trije. Med izpitom je odstopil en kandidat. Reprobiranih je bilo 6. Izpit so napravili 4 z odliko, 40 pa s povolinim uspehom, in sicer: Predan Drago, Novak Josip, Gaišek Stanko (z odliko), Lazar Ivan, Konriva Alfonz, Jelenc Slavko, Kunst Viliem (z odliko), Hudales Oskar, Rom Viktor, Jamšek Svoimir (z odliko), Ferik Ivan, Kotnik Zorko, Žalger Drago, Boc Boris, Bregant Oskar, Sotošek Justa, Kamenšek Valerija, s. Kerševan Justa (z odliko), Maroh Marica, Zazula Rafael, Černigoj Karel, Čotar Olga, Jenčič Nada, Radei Krista, Elsnik Marta, Rozman Zorka, Jazbec Anzela, Jecl Josipina, Lašič Jožefa, Jančič Alojzija, Zabovnik Pavla, Korošak Cirila, Leskovar Ana, Korber Olga, Jurše Evaljija, Šturm Frančiška, Sevnik Marija, Zidar Ottilia, Roggi Marija, s. Kolman Terezina, Štrekelj Milica, Vodusek Marija, Hudales Jadviga, Vimpolšek Ana.

— Sklepe »Laškega učiteljskega društva« prinaša »Naš Glas« od 10. t. m. v celoti donatisnene. Splošno je opaziti, da vse stroke državne uradništva s simpatijo zasledujejo učiteljski pokret.

Književnost in umetnost.

— k Prosvetni glasnik. Narodno prosvetno delo je pridobilo veliko oporo v »Prosvetnem glasniku«, ki je začel izhajati v Ljubljani 1. okt. t. l. List je glasilo »Zveze kulturnih društev« in bo prinašal vsa navodila za podrobno prosvetno delo med narodom in tudi statistiko istega. Izhajal bo vsakega prvega v mesecu. Cena 40 Din letno. Naroča se pri »Zvezi kult. društev«. Prva številka glasnika vsebuje Govekarjev uvod: Čemu? Spicarjev članek: Naši odri. Sestovo: Priredimo predstavo. V glasbenem delu sta zastopana E. Adamič in A. Pertot. List ima še sledeče rubrike: Knjižnica, Iz tajništva ZKD Ljubljana, Iz tajništva ZKD Maribor in Življenje naših društev. Našim članom-prosvetnim delavcem bo novi list zelo dobrodošel. V. M.

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole itd. v UČITELJSKI TISKARNI